

Bergskolan

Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande
behandling

Innehållsförteckning

Verksamhetsbeskrivning	3
Bergskolans vision	3
Aktuell lagstiftning	3
Elevers och vårdnadshavares medverkan i planens utformning	3
Kartläggning och nulägesanalys	4
Mål	5
Förebyggande arbete	5
Främjande arbete för lika rättigheter och ett gott socialt klimat	6
Främjande insatser utifrån de olika diskrimineringsgrunderna	7
Rutiner vid upptäckt och utredning	10
Uppföljning, utvärdering och revidering	11
Tillgänglighet	11
Giltighetstid och ny plan	11
Bilaga 1: Definitioner av centrala begrepp	12
Bilaga 2: Lagtexter	14
Bilaga 3: Dokumentationsmall	18
Referenslista	20

Verksamhetsbeskrivning

Bergskolan är belägen centralt på Bergnäset ca 3 km söder om centrala Luleå. Till Bergskolan kommer elever från Hedskolan, Mandaskolan, Alviksskolan, Ersnässkolan, Klöverträskskolan, Antnässkolan, Måttsundsskolan och Avanskolan. Skolan har ca 300 elever som är fördelade på 13 klasser i årskurserna 7- 9.

Bergskolans vision

På Bergskolan har alla lika värde. Vi arbetar för detta genom aktiva åtgärder mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Vår vision är att ingen ska bli diskriminerad eller trakasserad utifrån diskrimineringsgrunderna och inte heller kränkt på vår skola. Nolltolerans gäller, både för barn och för vuxna. Vårt arbete ska skapa trygghet i skolan.

Aktuell lagstiftning

Den lagstiftning som styr skolans likabehandlingsarbete är skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) samt förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling (2006:1083).

Enligt läroplanen för grundskolan ska alla som arbetar i skolan aktivt arbeta emot diskriminering och kränkande behandling. Även diskrimineringslagen och skollagen förbjuder diskriminering och kränkande behandling. Dessa lagar kräver att vi arbetar för att främja barns och elevers lika rättigheter och möjligheter samt för att förebygga och förhindra trakasserier och kränkande behandling. Enligt diskrimineringslagen ska det finnas en likabehandlingsplan för varje skola och enligt skollagen ska det finnas en plan mot kränkande behandling. Planerna ska uppdateras varje år och kan kombineras i en gemensam plan.

På Bergskolan har vi kombinerat dessa två planer i en gemensam plan. Syftet med planen är att skolan ska arbeta för att ge ett bemötande som är likvärdigt utifrån allas olika förutsättningar samt förhindra diskriminering, trakasserier och kränkningar.

Elevers och vårdnadshavares medverkan i planens utformning

Planen kommer att läggas ut på skolans hemsida och där kan elever och vårdnadshavare ta del av planen. När planen ska uppdateras kommer elever och vårdnadshavare att få vara delaktiga. Det betyder att de får ta del av innehållet under arbetets gång samt lämna synpunkter kring detta genom elevrådet och Bergskolerådet (föräldrarepresentanter från alla klasser).

Kartläggning och nulägesanalys

Vi kartlägger skolmiljön för att tidigt upptäcka risker som vi behöver arbeta med. Vi gör kartläggningen på dessa sätt:

- Elevenkät
- Sammanställning av elevhälsosamtal (år 7).
- Djupintervjuer med två elever från varje årskurs.
- Regelbundna samtal/diskussioner under föregående läsår i lärlag, elevhälsoteam, elevgrupper och klasser om klimatet i skolan.
- Sammanställning av dokumentation kring klotter- och skadegörelse.
- Sammanställning av kränkingsrapporter.

Resultatet av elevenkäten sammanställs och bearbetas klassvis. Pedagogerna på skolan får analysera resultatet av den sammanlagda kartläggningen och komma med förslag på insatser.

I den senaste kartläggningen svarade ca 80 % av eleverna på enkäten vilket är en förbättring från tidigare år. Eleverna beskriver att de känner sig trygga i skolan (97,4 %). Resultatet ligger på ungefär samma nivå som tidigare. Det stämmer även överens med hälsosamtalen.

Eleverna tycker att vi på skolan bemöter varandra på ett bra sätt. Eleverna upplever att vuxna på skolan agerar och reagerar om någon blir utsatt på något sätt. De vill dock att vuxna ska bli bättre på att reagera i alla situationer, även om eleverna själva uttrycker att det är på skoj. Eleverna upplever även att de blir väl behandlade på nätet.

I kartläggningen framkom dessa utvecklingsområden:

- Öka kunskapen kring normer som begränsar oss främst kopplat till kön och sexuell läggning
- Öka tryggheten och trivseln ytterligare på skolan även om resultatet är högt

Mål

Alla på Bergskolan har ett respektfullt bemötande mot varandra och alla känner sig trygga. Skolan arbetar för att förebygga kränkningar, diskriminering och trakasserier. Vuxna på skolan reagerar och ingriper om detta skulle ske. Personal, elever och deras föräldrar känner till likabehandlingsplanen. Alla elever och personal ska ha kunskap om vad diskriminering, trakasserier och kränkningar är samt hur man gör om någon skulle bli utsatt.

Förebyggande arbete

Förebyggande arbete – utgår ifrån riskfaktorer som har upptäckts på skolan.

- Personalen diskuterar, reflekterar samt arbetar återkommande med våra egna normer och attityder återkommande på exempelvis personalkonferenser. Vi reflekterar över vår egen roll och hur vi bemöter varandra. Vi kommer arbeta för att uppmärksamma de normer som finns på vår skola.
- Skolhandläggare och två elevrådsrepresentanter deltar på en konferens som handlar om normkritik och en trygg skola för alla.
- Vi kommer att använda material i undervisningen där en mångfald av människor blir speglade. Det här läsåret kommer vi fokusera extra på kön och sexuell läggning.
- Reagera och agera – vi ska förbättra hur vi vuxna hanterar olika situationer och uttalanden som går emot skolans uppdrag om allas lika värde och istället skapa en trygg miljö.
- Vi skapar gränser för vad som accepteras och inte, bland annat genom att tillsammans utforma gruppregler där vi betonar allas lika värde samt att negativa uttalanden inte är acceptabla i skolan.
- Gruppverksamhet med alla elever i år 8 som kuratorerna håller i. Där tar vi upp och arbetar kring normer i samhället samt hur dessa kan påverka oss och vårt mående.
- Fortsätta utveckla årskursövergripande arbeten som till exempel "LÄS" (läx- och ämnesstöd) med syfte att öka tryggheten för alla elever på skolan. Även fortsätta med skolans gemensamma traditioner och aktiviteter som bidrar till ökad sammanhållning och en "VI-känsla" på skolan.
- Göra "Gamla fiket" till en attraktiv plats för alla. Ordna aktiviteter tillsammans som exempelvis elevredovisningar, uppträdanden och "Speakers corner".

Främjande arbete för lika rättigheter och ett gott socialt klimat

Främjande arbete – stärker de positiva förutsättningarna för att ge ett bemötande som är likvärdigt utifrån allas olika förutsättningar i verksamheten (riktas mot alla och bedrivs utan förekommen anledning).

- Vi arbetar för att skapa trygga övergångar vid stadiemyten från år 6 till 7 och år 9 till gymnasiet.
- Samarbetsövningar på skolan vid terminsstart tillsammans med mentorena samt mentorsdagar under läsåret.
- Alla klasser kommer överens om gemensamma trivselregler. Skolan har även gemensamma trivselregler.
- Vi vill arbeta för goda relationer mellan pedagoger och elever, då vi ser att det är en framgångsfaktor i lärandet. Vi reflekterar regelbundet kring vårt bemötande.
- En personal per elevgrupp äter pedagogisk lunch med eleverna i matsalen för att skapa en god matkultur/stämning. Vuxennärvaro i skolan.
- Gemensamma positiva aktiviteter och traditioner för hela skolan t.ex. klassikern, glöggmorgon, luciafirande, föräldraredovisningar osv.
- Eleverna har inflytande och är delaktiga i sitt eget lärande genom att de kan påverka innehåll, arbetssätt och redovisningar.
- Skolan arbetar för ett fungerande elevråd, som arbetar demokratiskt för att förbättra elevernas lärmiljö.
- "LÄS" (läx- och ämnesstöd) är årskursövergripande arbete, som kan fungera som en mötesplats för elever från olika årskurser.
- Elevhälsofrågor är en stående punkt vid lärlagsträffar.
- Det lokala elevhälso teamet tillsammans med elevskyddsombud genomför regelbundna "Trygghetsvandringar" på skolan där de ser över miljön.
- I år 7 i SV och SO berörs mänskliga rättigheter, FN och barns rättigheter, och allas lika värde. Under samma årskurs behandlar man även frågor kring lag och rätt, etik och moral. I år 8 och 9 fokuserar man mer på de demokratiska värderingarna.
- Vi ska förankra och arbeta regelbundet med likabehandlingsplanen, ej enbart vid uppstart av höstterminen.
- Vi ska arbeta för att alla elever får kännedom om rutin/arbetsgång vid kränkande behandling.

Främjande insatser utifrån de olika diskrimineringsgrunderna

Främja likabehandling oavsett kön

Mål: Större medvetenhet hos eleverna och personal i jämställdhetsfrågor

Insats

Ansvarig

Alla elever får träna på att tala inför grupp	Alla lärare
Gruppverksamhet för samtliga elever i årskurs 8 som berör bland annat normer kopplat till kön.	Skolkuratorerna
Vi kommer att använda material i undervisningen där en mångfald av människor blir speglade. Det här läsåret kommer vi fokusera extra på kön och sexuell läggning.	Alla lärare
I årskurs 8 behandla kvinnors och mäns villkor på arbetsmarknaden.	SO-lärarna
I avsnittet om massmedia beröra hur män och kvinnor framställs i massmedia/reklam under årskurs 8.	SO, Bild, Mu, Sv
I årskurs 9 i avsnittet om världsreligionerna belysa hur religion kan påverka levnadsförhållanden ur ett könsperspektiv.	SO

Främja likabehandling oavsett etnisk tillhörighet

Mål: Att Bergskolans elever kan samspela i möten med andra människor utifrån kunskap om likheter och olikheter i livsvillkor, kultur, språk, religion och historia.

Insats

Ansvarig

I undervisningen i år 7 – 9 belysa svenska minoriteter och hur dessa behandlats. Tillsammans med eleverna analysera och diskutera fördomar och stereotypa föreställningar om olika etniska grupper som förekommer i media eller läromedel. Detta sker under årskurs 7 – 9 samt fortlöpande vid läsning av texter och litteratur samt vid boksamtal i svenska.	SO , Sv, Mu, En
---	-----------------

Läsa litteratur som behandlar etnicitet/utanförskap via eget valda böcker under år 7 och se till exempel filmen "Zozo". Under årskurs 9 läses världskrigslitteratur som behandlar etnicitet.	Sv, SO, Bild
Under avsnittet om Imperialismen belyses klyftorna mellan vita och svarta samt mellan olika folkslag. Vidare behandlar man frågor kring hur ojämlikheter i samhället kan leda till konflikter. I engelskan berörs etnisk etnicitet och bristen på likabehandling i Sydafrika (Apartheid). Likaså behandlar man frågan om folkmord i de olika ämnena.	SO, Eng
I årskurs 7 – 9 belyses rasismen i alla ämnen.	Alla ämnen.
I undervisningen möjliggöra samverkan/kontakt med skolor från olika delar av världen.	Musik, engelska, moderna språk

Främja likabehandling oavsett religion eller annan trosuppfattning

Mål: Att öka kunskapen om olika religiösa grupper och fördomar

Insats

Ansvarig

I syfte att skapa religiös och kulturell samexistens tillämpa en undervisningsmetod som betonar likheter inom olika religioner. Behandlas i årskurs 7-9	SO
I undervisningen belysa hur religioner såsom kristendomen, judendomen och islam bidragit till västerländsk kultur och vetenskap, årskurs 7-9	SO
Tillsammans med elever analysera och diskutera fördomar och stereotyper föreställningar om olika religiösa grupper som kan förekomma i media eller läromedel. Årskurs 7 – 9.	SO, Sv, Bild Alla ämnen och läromedel.

Främja likabehandling oavsett funktionsförmåga

Mål: En skola för alla, där alla kan vara med

Öka förståelsen för olika funktionsnedsättningar

Insats

Ansvarig

Anpassa de gemensamma aktiviteterna och hur de utformas så att alla elever kan delta.	Rektor All personal
Läsa skönlitteratur och se film som behandlar funktionsnedsättningar till exempel "Möss och människor" i eng och i sv boksamtal utifrån eget valda böcker och gemensamma.	Eng, Sv
Behandla elevers olika förutsättningar inom idrotten.	Idh

Främja likabehandling oavsett sexuell läggning

Mål: Öka kunskapen om olika sexuella läggningar och öka elevernas/personalens förmåga till normkritiskt tänkande

Insats

Ansvarig

I skolarbetet använder man exempel, litteratur och texter där många olika typer av relationer lyfts fram.	Alla lärare
I årskurs 7 – 9 i till exempel avsnittet om kristendomen belysa hur religion kan påverka levnadsförhållanden ur ett HBTQ perspektiv.	SO, NO, Bild
Personalen diskuterar, reflekterar samt arbetar återkommande med våra egna normer och attityder återkommande på exempelvis personalkonferenser.	All personal
Deltar på konferens som handlar om normkritik och en trygg skola för alla.	Skolhandläggare Elevrådsrepresentanter

Främja likabehandling oavsett ålder

Mål: Öka elevers trygghet över årskursgränserna

Insats

Ansvarig

"LÄS" är årskursövergripande arbete.	Rektor
Elevrådet, friluftsdagar och kören är årskursövergripande aktiviteter.	Idh, Mu, Elevråd

Främja likabehandling oavsett könsidentitet eller könsuttryck

Mål: öka elevernas/personalens förmåga till normkritiskt tänkande

Insats

Ansvarig

Fortgående arbete för att bryta normer.	Alla lärare Lokala elevhälsan
---	----------------------------------

Rutiner vid upptäckt och utredning

Bergskolans personal arbetar för att ha god uppsikt över utrymmen och platser där barn och elever befinner sig för att kunna upptäcka trakasserier och kränkande behandling.

Var och en som får kännedom om någon form av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling ska agera skyndsamt. Mentor och rektor informeras. Det är viktigt att åtgärder riktas till den som blivit utsatt såväl till den/de som utövat handlingen.

Elever och vårdnadshavare som har frågor eller får kännedom om att någon blivit utsatt på något sätt vänder sig i första hand till mentor. Om detta inte är möjligt kan man även vända sig till rektor eller elevhälsans personal.

När en incident har skett så:

- Mentor inleder en utredning eller kartläggning där de inblandade hörs enskilt om händelsen. Utredningen eller kartläggningen ska även innehålla en analys av orsakerna till det inträffade. Är det flera elever från olika klasser involverade håller varje mentor i kartläggningssamtalet med den elev man är mentor för. Mentor för den/de elever som utsatts är samordningsansvarig.
- Samtal ska hållas med alla inblandade och minnesanteckningar förs. Ansvariga mentorer för respektive elev håller i dessa samtal. Ett uppföljningssamtal bokas in för att säkerställa att kränkningen har upphört, mentorerna ansvarar för detta. Uppföljningssamtalet ska ske inom två veckor.

- Mentor erbjuder stödjande samtal med kurator till den som utsatts för trakasserier eller kränkande behandling.
- Mentor erbjuder stödjande samtal med kurator till utövaren av trakasserier eller kränkande behandling.
- Mentor informerar berörda elever och vårdnadshavare då någon i verksamheten får kännedom om att en elev upplever sig ha blivit diskriminerad, trakasserad eller kränkt.
- Dokumentation sker på avsedd blankett (se bilaga 3) som lämnas in till rektor för arkivering. Rektor ansvarar för att huvudmannen får ta del av nödvändig information. Mentor till den som utsatts skriver även en OSIS anmälan (olycks- och tillbudsanmälan) kring händelsen, som lämnas till skolhandläggaren.
- En bedömning görs av rektor om en anmälan till annan myndighet ska ske.
- Mentor ansvarar för att verksamheten får information och kunskap om det inträffade samt vilka åtgärder som kommer att vidtas för att få trakasserierna, diskrimineringen eller den kränkande behandlingen att upphöra.
- Rektor ska kontaktas och är ansvarig om personal misstänks för kränkande behandling av elev, om elev misstänks för kränkande behandling av personal samt kränkande behandling mellan personal.
- Vid akuta situationer kontaktas rektor omedelbart. Beslut tas om vidare åtgärder utifrån varje enskilt fall.

Uppföljning, utvärdering och revidering

Uppföljning och utvärdering av det planerade arbetet sker kontinuerligt i lärlag och under personalkonferenser.

Vi genomför en elevenkät varje vårtermin. Utöver enkäten kommer skolan att i utvärdering- och revideringsarbetet ta del av skolsköterskans sammanställning av elevhälsosamtalen i årskurs 7. I elevhälsosamtalen är trivsel i skolan en av de frågor som berörs. Kuratorer genomför dessutom djupintervjuer under vårterminen med två elever från varje årskurs kring trivsel och likabehandling. Intervjuerna bygger på resultat från elevenkäten.

Utifrån resultatet av utvärderingen så kommer nya mål och åtgärder att formuleras. Eventuellt så måste vissa av målen arbetas med även i fortsättningen. Antingen i samma form som tidigare eller omformulerat utifrån om målet/målen delvis har uppnåtts.

Tillgänglighet

Planen kommer att finnas på Bergskolans hemsida. Mentorerna informerar ingående för respektive klass under höstterminen. Mentorer skickar även ut information via mail till vårdnadshavare för att nå samtliga.

Giltighetstid och ny plan

Den här planen gäller för läsåret 2016/2017. Under vårterminen 2017 påbörjas arbetet med kommande års plan. Kartläggningen genomförs på planerat sätt och planen utvärderas samt revideras. Rektor leder och fördelar detta arbete. I arbetet med den nya planen ska såväl elever, vårdnadshavare samt personal på skolan vara delaktiga.

Bilaga 1: Definitioner av centrala begrepp

Diskriminering: sker när ett barn eller en elev behandlas orättvist, direkt eller indirekt. Det måste finnas koppling till en av de sju diskrimineringsgrunderna vilka är kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning samt ålder. För att någon ska ha diskriminerats krävs att det finns en maktstruktur, den som utför diskrimineringen kan utöva makt över den utsatte. I skolans värld handlar det om att vuxna diskriminerar barn eftersom barn och elever inte kan diskriminera varandra i juridisk bemärkelse.

Direkt diskriminering: betyder att en elev missgynnas och att det har en direkt koppling till exempelvis elevens kön.

Indirekt diskriminering: sker när man tillämpar en bestämmelse som verkar vara neutral men som i praktiken missgynnar en elev på grund av någon av diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier: sker när barns eller elevers värdighet kränks. Även här ska det finnas en koppling till diskrimineringsgrunderna. Trakasserier kan vara synliga eller dolda, riktas mot en enskild person eller mot flera personer. Det kan handla om exempelvis ryktesspridning, utfrysning, glåpord eller fysiskt våld. När någon ur personalen trakasserar ett barn eller en elev hamnar det under begreppet diskriminering.

Kränkande behandling: har samma innebörd som trakasserier men behöver inte vara kopplad till diskrimineringsgrunderna. Den kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematisk och återkommande.

Mobbning: begreppet finns inte längre kvar i författningarna. Med begreppet avses "kränkande behandling eller trakasserier som innebär en upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag" (*Skolverkets Allmänna råd*).

Med begreppet likabehandling menas att alla barn eller elever ska behandlas så att de har lika rättigheter och möjligheter oavsett om de omfattas av någon diskrimineringsgrund.

De sju diskrimineringsgrunderna

Kön – trakasserier med koppling till könstillhörigheten kan vara exempelvis utfrysning, förlöjliganden eller skämt. Även transsexuella, alltså personer som har ändrat eller kommer att ändra sin juridiska könstillhörighet, skyddas utifrån diskrimineringsgrunden kön.

Etnisk tillhörighet – etnisk tillhörighet betyder att någon tillhör en grupp personer med

samma nationella eller etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Man kan ha flera etniska tillhörigheter.

Religion eller trosuppfattning – med religion menas den religiösa tillhörigheten man anser sig ha. Annan trosuppfattning betyder en uppfattning som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddism eller ateism.

Funktionshinder – funktionshinder kan vara fysiska, psykiska eller intellektuella och påverka livet på olika sätt. Funktionshinder kan både vara synliga som till exempel att man är rullstolsburen, men även mer dolda som till exempel allergi eller ADHD. Ett funktionshinder kan ha uppstått till följd av en sjukdom eller också till följd av en skada, antingen medfödd eller en som man fått senare i livet.

Sexuell läggning – med sexuell läggning menas, homosexualitet, bisexualitet samt heterosexualitet.

Könsöverskridande identitet och uttryck – diskrimineringsgrunden omfattar de flesta transpersoner. Begreppet transpersoner används för att beskriva människor som på olika sätt bryter mot samhällets föreställningar om hur kvinnor och män, pojkar och flickor förväntas vara och se ut. Transpersoner kan till exempel vara transvestiter, intersexuella (personer som fötts med oklar könstillhörighet) eller inter- och transgenderpersoner (personer som definierar sig bortom kön eller utanför de traditionella könsidentiteterna). Diskrimineringsgrunden har inget samband med sexuell läggning. Personer med könsöverskridande identitet eller uttryck kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Ålder – vilken ålder du har spelar ingen roll, både unga och gamla är skyddade mot åldersdiskriminering.

Bilaga 2: Lagtexter

Skollagen (2010:800)

6 kap. Åtgärder mot kränkande behandling

Ändamål och tillämpningsområde

1 § Detta kapitel har till ändamål att motverka kränkande behandling av barn och elever. Bestämmelserna tillämpas på utbildning och annan verksamhet enligt denna lag.

Diskriminering

2 § Bestämmelser om förbud m.m. mot diskriminering i samband med verksamhet enligt denna lag finns i diskrimineringslagen (2008:567).

Definitioner

3 § I detta kapitel avses med- elev: utöver vad som anges i 1 kap. 3 § den som söker annan utbildning än förskola enligt denna lag,

- barn: den som deltar i eller söker plats i förskolan eller annan pedagogisk verksamhet enligt 25 kap.,

- personal: anställda och uppdragstagare i verksamhet enligt denna lag, och

- kränkande behandling: ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) kränker ett barns eller en elevs värdighet.

Tvingande bestämmelser

4 § Avtalsvillkor som inskränker rättigheter eller skyldigheter enligt detta kapitel är utan verkan.

Ansvar för personalen

5 § Huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i detta kapitel, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget.

Aktiva åtgärder

Målinriktat arbete

6 § Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Närmare föreskrifter om detta finns i 7 och 8 §§.

Skyldighet att förebygga och förhindra kränkande behandling

7 § Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Plan mot kränkande behandling

8 § Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och

elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Förbud mot kränkande behandling

9 § Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling.

Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling

10 § En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

meningarna ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567).

För verksamhet som avses i 25 kap. och för fritidshem som inte är integrerade med en skolenhet eller förskoleenhet gäller första och andra styckena för den personal som huvudmannen utser.

Förbud mot repressalier

11 § Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för repressalier på grund av att barnet eller eleven medverkat i en utredning enligt detta kapitel eller anmält eller påtalat att någon handlat i strid med bestämmelserna i kapitlet.

Diskrimineringslagen (2008:567)

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens ändamål

1 § Denna lag har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

Lagens innehåll

2 § Lagens första kapitel innehåller definitioner och andra inledande bestämmelser. I andra kapitlet finns bestämmelser om förbud mot diskriminering och repressalier. I tredje kapitlet finns bestämmelser om aktiva åtgärder. I fjärde kapitlet finns bestämmelser om tillsyn. I

femte kapitlet finns bestämmelser om ersättning och ogiltighet. I sjätte kapitlet finns bestämmelser om rättegången.

Lagen är tvingande

3 § Ett avtal som inskränker någons rättigheter eller skyldigheter enligt denna lag är utan verkan i den delen.

Diskriminering

4 § I denna lag avses med diskriminering

1. direkt diskriminering: att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation, om missgynnandet har samband med kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder,
2. indirekt diskriminering: att någon missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfaringsätt som framstår som neutralt men som kan komma att särskilt missgynna personer med visst kön, viss könsöverskridande identitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, visst funktionshinder, viss sexuell läggning eller viss ålder, såvida inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringsättet har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet,
3. trakasserier: ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder,
4. sexuella trakasserier: ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet,
5. instruktioner att diskriminera: order eller instruktioner att diskriminera någon på ett sätt som avses i 1-4 och som lämnas åt någon som står i lydnads- eller beroendeförhållande till den som lämnar ordern eller instruktionen eller som gentemot denna åtagit sig att fullgöra ett uppdrag.

Kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, funktionshinder, sexuell läggning och ålder

5 § I denna lag avses med

1. kön: att någon är kvinna eller man,
2. könsöverskridande identitet eller uttryck: att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön,
3. etnisk tillhörighet: nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande,
4. funktionshinder: varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå,

5. sexuell läggning: homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning, och

6. ålder: uppnådd levnadslängd.

Även den som avser att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet omfattas av diskrimineringsgrunden kön

Förordning (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

1 § Denna förordning tillämpas på utbildning och annan verksamhet som avses i skollagen (2010:800).

2§ En likabehandlingsplan enligt 3 kap. 16 § diskrimineringslagen (2008:567) och en plan mot kränkande behandling enligt 6 kap. 8 § skollagen (2010:800) ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Förordning (2011:681)

Dokumentation vid diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Datum för händelsen	
Namn på den utsatta	
Namn på övriga inblandade	
Händelsen + plats	
Åtgärder (ex insatser organisation-, grupp och individnivå, elevstödjande konferens, åtgärdsprogram, kuratorskontakt osv)	

Åtgärder att vidta: Information till mentor/arbetslag/vårdnadshavare samt information och dokumentation till rektor.

Kontakt med vårdnadshavare, datum _____

Datum   Underskrift

Datum:	
Elevens namn:	
Samtal om hur eleven upplever sin skolsituation nu	
Har kränkningarna/ diskriminering / trakasserierna upphört?	
Är händelsen utredd och avslutad?	

Referenslista

Skollagen (2010:800)

Diskrimineringslagen (2008:567)

Förordning (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

Lika rättigheter i skolan – handledning, Diskrimineringsombudsmannen 2012

Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling – Skolverkets allmänna råd, Skolverket 2012